

Asia: VN/7850/2021

Kuluttajaluottojen tilapäisen hintasääntelyn toimivuus ja vaikutukset

Lausunnonantajan lausunto

Miten väliaikainen sääntely (suoramarkkinointikielto ja hintasääntely) on näkemyksenne mukaan toiminut? Onko sääntelyyn liittynyt erityisiä tulkintaongelmia? Onko sääntelyn noudattamisessa ilmennyt puutteita?

Lendo on Pohjoismaiden johtava kulutus- ja yrityslainojen vertailupalvelu ja Suomessa yksi suurimmista alan toimijoista. Tavoitteenamme on myötävaikuttaa avoimempiin lainamarkkinoihin, joissa asiakas saa yksinkertaisen vertailupalvelumme kautta käsityksen markkinoiden erilaisista lainatarjouksista.

Laki hintasääntelyn osalta on ollut selkeä ja helppo noudattaa. Näkemyksemme mukaan hallituksen esittämät toimenpiteet eivät kuitenkaan ratkaise niitä keskeisiä ongelmia, joita tilapäisillä rajoituksilla on ymmärryksemme mukaan yritetty ratkaista.

Suoramarkkinoinnin rajoitusten osalta on ollut epävarmuutta siitä, mitkä viestit tulkitaan suoramarkkinoinniksi. Koska valvonta on vaikeaa tai mahdotonta, on se osaltaan saattanut kannustaa osaa toimijoista suoramarkkinoinnin rikkomiseen. Toivomme sääntelyltä pitkäjänteisyyttä, selkeyttä ja ennustettavuutta. Nopeat muutokset sääntelyssä aiheuttavat koko toimialalle epävarmuutta ja toiminnan suunnittelun vaikeutta, mikä heijastuu negatiivisesti kuluttajien mahdollisuuksiin saada toimivia rahoitusratkaisuja.

Minkälaisia vaikutuksia väliaikaisella sääntelyllä on näkemyksenne mukaan ollut? Onko sääntely esim. vaikeuttanut luotonsaantia, ja jos on, niin minkälaisilla asiakasryhmillä? Oletteko havainneet muutoksia luottomarkkinoilla (esim. uusia luottotuotteita)?

Väliaikaisella korkokattosääntelyllä on ollut suoria negatiivisia vaikutuksia osaan kuluttajista. Menettelyn vuoksi osa heistä on jäänyt ilman rahoitusta. Tämä näkyy erityisesti heikoimmassa asemassa olevien kuluttajien, joilla on yleensä myös pienemmät tulot, mahdollisuuksissa saada rahoitusta.

Kaventunut korkomarginaali on tarkoittanut kasvaneita riskejä pankki- ja rahoituslaitoksille, joita osa toimijoista on kompensoinut kiristämällä luotonmyöntämisen kriteeristöjä. Kuluttajien suuntaan tämä on heijastunut keskimäärin pienempänä määränä lainatarjouksia per haettu lainahakemus. Väliaikaisen korkosäätelyn aikana on siis nähtävissä, että se on osaltaan lisännyt eriarvoisuutta varakkaiden ja vähävaraisempien kuluttajien välillä.

Olisiko tiukempaa sääntelyä näkemyksenne mukaan syytä jatkaa, ja jos olisi, missä muodossa ja miten pitkään?

Tiukempi korkosäätely ei näkemyksemme mukaan ole toiminut toivotulla tavalla, emmekä näe aiheelliseksi jatkaa sitä. Tämän vuoksi 30.9.2021 jälkeen tulisi palata 20 % korkokaton tasolle.

Mielestämme parempi ratkaisu korkokaton sijaan olisi edistää esimerkiksi positiivista luottotietorekisteriä, joka mahdollistaisi paremman päätöksenteon luottoja myönnettäessä. Samaa informaatiota tulisi jalostaa ja jakaa myös kuluttajille, jolloin he tulisivat tietoisemmiksi omasta taloudestaan. Yleisen ymmärryksen lisääntyessä kuluttajilla olisi paremmat valmiudet tehdä omaa talouttaan koskevia päätöksiä.

Vertailu- ja kilpailutuspalveluilta edellytetään, että niissä on esitelty lainoja myöntävät yhteistyökumppanit. Seuraava askel olisi lisätä läpinäkyvyyttä ja vaatia vertailupalveluja pyytämään tarjous kaikilta ilmoittamiltaan yhteistyökumppaneilta. Tämän lisäksi kaikki tarjoukset tulisi esitellä kuluttajille selkeästi ja vertailukelpoisesti. Kuluttajille tulisi kommunikoida selkeästi, miten vertailu on toteutettu ja mihin suositukset perustuvat.

Väliaikaisen sääntelyn jatkamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 234/2020 vp) on todettu, että pidemmällä aikavälillä tulisi selvittää tarpeita ja mahdollisuuksia tarkistaa hintasäätelyä pysyvämmiin. Erityistä huomiota tulisi tältä osin kiinnittää ennen 1.9.2019 tehtyihin jatkuvaa luottoa koskeviin sopimuksiin, jotka jätettiin 1.9.2019 voimaan tulleen hintasäätelyn soveltamisalan ulkopuolelle niissäkin tapauksissa, joissa kuluttaja tekee uusia nostoja hintasäätelyn voimaantumisen jälkeen. Myös eduskunta totesi esityksestä antamassaan vastauksessa: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi huolellisesti kattavaan analyysiin ja kansainväliseen vertailuun pohjautuen, onko kuluttajaluottosäätelyä muutettava pysyvästi. Tässä arvioinnissa on erityisesti tarkasteltava tehokasta seuraamussäätelyä ja vanhojen, korkeakorkoisten luottojen saamista maltillisemmän korkotason turvaavan sääntelyn piiriin.”

Mitä mieltä olette siitä, jos 20 %:n korkokatto ulotettaisiin pysyvästi koskemaan vanhoja jatkuvia luottoja (mukaan lukien hyödykesidonnaiset luotot)siltä osin kuin kyse on uusista nostoista?

Emme lähtökohtaisesti kannata esitettyä järjestelyä. Taannehtiva lainsäädäntö olisi poikkeuksellista ja mielestämme ylimitoitettu toimenpide. Se vaikuttaisi suoraan ja heikentävästi luotonantajien toimintaympäristöön, joka edelleen heijastuisi osalle kuluttajista hyvin negatiivisesti. Tässäkin asiassa toivomme sääntelyltä pitkäjänteisyyttä, selkeyttä ja ennustettavuutta.

Mäntynen Juha
Lendo Oy